

ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОГО МЕХАНІЗМУ НА АВТОТРАНСПОРТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Макаренко В. Ю., студент

Науковий керівник: Бочарова Н. А., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

У тезах розглянуті основні елементи податкового механізму АТП. Досліджено сутність податкового регулювання, обґрунтована його роль і місце в державному регулюванні економіки, а також розкриті основні завдання, критерії, методи і види податкового регулювання в сучасних умовах.

Податкове регулювання здійснюється у всіх країнах з ринковою економікою. Це необхідна умова зміцнення та розвитку їх податкових систем, яка відбувається постійно шляхом подолання суперечностей між державою та платниками податків – фізичними та юридичними особами. Кінцеві цілі держави і господарюючих суб'єктів збігаються: зростання економіки, підвищення її ефективності для досягнення кращої якості життя людей і підвищення їх добробуту. Однак акумуляція коштів для досягнення цієї мети на різних рівнях виявляє різну спрямованість інтересів суб'єктів податкових відносин. У цих умовах при вдосконаленні податкової системи стає можливою активізація податкового регулювання у різних його проявах із застосуванням сучасних методів державного податкового менеджменту.

В попередніх дослідженнях авторів немає єдиної думки щодо визначення поняття податкового регулювання, його місця й ролі у податковому механізмі підприємства.

Метою даного дослідження є необхідність встановлення елементів податкового механізму та застосування в ньому податкового регулювання на АТП.

Правове регулювання обов'язкових податкових платежів визначається як особливостями компетенції органів державної влади і управління щодо встановлення, зміни і скасування, так і чітким закріпленням усіх елементів, що характеризують податок як цілісний механізм. Законодавчі акти щодо окремих податків і зборів відрізняються стабільною традиційною структурою. Її складовими виступають елементи правового механізму податку чи збору.

Регулювання правового механізму податку здійснюється шляхом закріплення імперативного набору елементів, що визначають зміст і

особливості реалізації податкового обов'язку. Податковим кодексом України закріплюються ці підстави. Податок вважається встановленим лише в тому разі, якщо визначені платники податків і елементи оподаткування, а саме: об'єкт оподаткування; податкова база; податковий період; податкова ставка; порядок нарахування податку; порядок і терміни сплати податку (рис. 1).

У необхідних випадках при встановленні податку в акті законодавства про податки і збори можуть також передбачатися податкові пільги і підстави для їхнього використання платником податків. У даному разі сформований певний алгоритм побудови спеціальних законодавчих актів, якими регулюється сплата відповідних податків і зборів. Система елементів правового механізму податку складається з обов'язкових і факультативних елементів. Обов'язкові елементи об'єднано у дві групи.

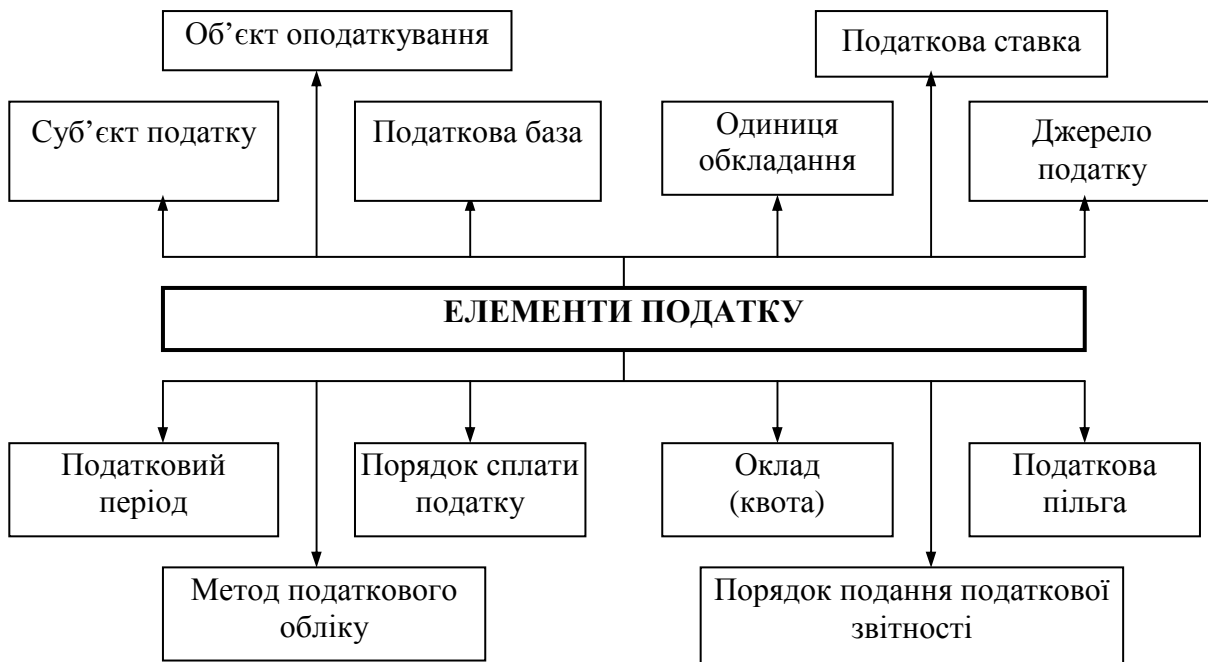

Рисунок 1 - Елементи податку

1. Основні елементи — визначають фундаментальні, сутнісні характеристики податку, що формують основне уявлення про зміст податкового механізму. Відсутність якого-небудь з основних елементів правового механізму податку не дозволяє однозначно визначити тип цього платежу і робить податковий механізм невизначеним. До основних елементів правового механізму податку і збору належать: платник податку чи збору; об'єкт оподаткування; ставка податку чи збору.

2. Додаткові елементи — деталізують специфіку конкретного платежу, створюють завершену й повну систему податкового механізму. Додаткові елементи так само обов'язкові, як і основні.

Цілісний правовий механізм податку можливий тільки як сукупність основних і додаткових елементів, і відсутність хоча б одного з додаткових елементів не дозволить законодавчо закріпити окремий податок чи збір. Сукупність додаткових елементів правового механізму податку досить різноманітна (залежно від ступеня деталізації податкового механізму). Однак ця сукупність складається з двох підгруп:

- додаткові елементи правового механізму податку, що деталізують основні чи пов'язані з ними (предмет, база, одиниця оподаткування — категорії, що прямо залежать від об'єкта оподаткування);

- додаткові елементи правового механізму податку, що мають самостійне значення (податкові пільги, методи, терміни і способи сплати податку; бюджет чи фонд, куди надходять податкові платежі).

До додаткових елементів правового механізму податку належать: податкові пільги; предмет, база, одиниця оподаткування; джерело сплати податку; методи, терміни та способи сплати податку; особливості податкового режиму; бюджет чи фонд надходження податку (збору); особливості податкової звітності.

3. Факультативні елементи є необов'язковими для правового механізму податку і можуть закріплюватися в законодавчих актах, підкреслюючи своєрідність саме цього податкового механізму, але їх може і не бути. В окремих випадках специфіка податку вимагає виділення в його механізмі особливих елементів, характерних винятково для даного податку. Наприклад, ведення спеціальних кадастрів по майнових податках; специфічних реєстрів; бандерольний спосіб сплати тощо. Подібні елементи і складають групу факультативних, котрі можуть бути у податковому механізмі, а можуть і не використовуватися.

Податки - найбільш адекватний свободі господарської діяльності, метод взаємин держави як з підприємствами, так і з населенням, найбільш демократичний спосіб економічного регулювання. Нова податкова система повинна враховувати принципові зміни в житті країни. У податковій політиці потрібен перехід від фіскальної до регулюючої ролі, до збільшення доходів бюджету за рахунок росту бази оподаткування. Необхідно, насамперед, зменшити податки на

виробничі інвестиції, використовувати частину ПДВ для регулювання цін на продукцію підприємств, надати пільги по оподатковуванню підприємствам, а також особам, що займаються підприємницькою діяльністю з випуску товарів народного споживання і розширюють масштаби виробництва. Для поповнення дохідної частини бюджету доцільно ввести акцизний збір на деякі делікатесні вироби, відеотехніку, а також оптимізувати ставки акцизного збору на горілочні і тютюнові вироби.

Таким чином, проблема побудови ефективної податкової системи – одна із найбільш актуальних в процесі становлення в Україні ринкових відносин та інтегрування української економіки в світовий ринок. Її вирішення повинно здійснюватись шляхом вивчення, аналізу і творчого осмислення як існуючої в Україні законодавчої бази, так і накопиченого у світі досвіду в сфері оподаткування.

У поглядах на податок відбувається трансформація у бік розуміння податку в ринкових умовах як усвідомленої необхідності. Для суб'єктів господарювання податок може бути поганий або дуже поганий, оскільки він, навіть і мінімальний, скорочує їхні реальні доходи. Але його сплата є обов'язковою для задоволення суспільних потреб і не залежить від бажання та волі конкретного платника.

Література.

1. Василик О. Д. Податкова система України / О. Д. Василик. – К: ВАТ “Поліграфкнига”, 2004. – 478 с.
2. Вишневский В.П. Оценка влияния налогов на хозяйственную деятельность промышленных предприятий с помощью методов экономико-математического моделирования / В.П. Вишневский, С.Г. Стешенко. – Донецк: ИЭП НАН Украины, 1998. – 108 с.
3. Іванов Ю.Б. Податкова система / Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, О.М. Десятнюк. – К.: Вид-во «Атіка», 2006. – 920 с.
4. Лазур С.П. Особливості формування податкової системи в сучасних умовах / С.П. Лазур // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.3. – С. 228-233.
5. Лютий І.О. Податкова система України / І.О. Лютий, Л.М. Деминенко, М.В. Романюк. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 456 с.